

**ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА СЛУЖБА УКРАЇНИ
(ДПС)**

Львівська пл. 8, м. Київ, 04053, тел.: (044) 272-62-55
E-mail: post@tax.gov.ua, сайт: www.tax.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 43005393

від 16.10 2025 р. № 1140/2/99-00-21-03-02-02 На № _____ від _____ 20 ____ р.

**Комітет Верховної Ради України
з питань фінансів, податкової
та митної політики**

**Міністерство фінансів України
(код згідно з ЄДРПОУ 00013480)**

Державна податкова служба України відповідно до звернення Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики від 19.09.2025 № 04-32/10-2025/216670 (вх. ДПС № 799/2 від 19.09.2025) розглянула наявні в додатку до звернення запитання щодо застосування окремих норм податкового законодавства України та надає відповіді.

Розміщення таких відповідей на Загальнодоступному інформаційно-довідковому ресурсі ДПС (далі – ЗІР) за винятком аналогічних відповідей на запитання, які вже розміщено в ЗІР, буде здійснено у належній рубриці після проходження процедур, передбачених для їх розміщення, за покликанням: <https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/>.

Додаток: на 19 арк. в 1 прим.

Заступник Голови

Андрій ТРОЦКО

Нечипоренко Георгій 247 35 56
Драч Ольга 274 33 60
Лужина Олена 247 33 60
Швидаков Олександр 272 45 91

Документ СЕД ДПС від 16.10.2025 № 1140/2/99-00-21-03-02-02
Підписувач: Троцько Андрій Володимирович
Сертифікат: 3FAA9288358EC00304000000EA043B001899E000
Дієний з: 18.02.2025 по 17.02.2027

К
Державна податкова служба України
1140/2/99-00-21-03-02-02 від 16.10.2025

«Ситуація:

Укладено тристоронню угоду між:

- Громадською організацією (неприбуткова організація),
- Фізичною особою – підприємцем, платником єдиного податку 2 групи,
- лікарем-стоматологом,
- Військовослужбовцем.

За умовами угоди:

- Громадська організація здійснює оплату вартості стоматологічних послуг ФОП.
- ФОП (лікар-стоматолог) надає зазначені послуги військовослужбовцю.

Питання 1: Чи може ФОП – платник єдиного податку 2 групи надавати стоматологічні послуги військовослужбовцю з оплатою їх вартості за рахунок коштів, що перераховує Громадська організація?

Уточнення: Чи не є це порушенням умов перебування на спрощеній системі оподаткування?

Враховуючи те, що наразі лікарі-стоматологи фактично добровільно надають безоплатну стоматологічну допомогу, кошти, які перераховує громадська організація, не є оплатою за послуги, а компенсацією фактичних витрат лікаря на використанні матеріали, відповідно вважати таку діяльність порушенням умов перебування фізичної особи – підприємця на спрощеній системі оподаткування не є достатньо обґрунтованим.

Питання 2: Чи зобов'язана громадська організація відображати у формі № 4ДФ виплату коштів ФОП?

Уточнення: Якщо так, то з якою ознакою доходу?»

Відповідь на питання 1:

Правові засади застосування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності, а також справляння єдиного податку встановлено главою 1 розділу XIV Податкового кодексу України (далі – ПКУ).

Відповідно до пункту 291.2 статті 291 розділу XIV ПКУ спрощена система оподаткування, обліку та звітності – це особливий механізм справляння податків і зборів, що встановлює заміну сплати окремих податків і зборів, встановлених пунктом 297.1 статті 297 розділу XIV ПКУ, на сплату єдиного податку в порядку та на умовах, визначених встановлено главою 1 розділу XIV ПКУ, з одночасним веденням спрощеного обліку та звітності.

Згідно з підпунктом 2 пункту 291.4 статті 291 розділу XIV ПКУ до платників єдиного податку, які відносяться до другої групи, належать фізичні особи – підприємці, які здійснюють господарську діяльність з надання послуг, у тому числі побутових, платникам єдиного податку та/або населенню, виробництво та/або продаж товарів, діяльність у сфері ресторанного господарства, за умови, що протягом календарного року відповідають сукупності таких критеріїв:

не використовують працю найманих осіб або кількість осіб, які перебувають з ними у трудових відносинах, одночасно не перевищує 10 осіб; обсяг доходу не перевищує 834 розміри мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 01 січня податкового (звітного) року.

Дія цього підпункту не поширюється на фізичних осіб – підприємців, які надають посередницькі послуги з купівлі, продажу, оренди та оцінювання нерухомого майна (група 70.31 КВЕД ДК 009:2005), послуги з надання доступу до мережі Інтернет, а також здійснюють діяльність з виробництва, постачання, продажу (реалізації) ювелірних та побутових виробів з дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органічного утворення та напівдорогоцінного каміння. Такі фізичні особи – підприємці належать виключно до третьої групи платників єдиного податку, якщо відповідають вимогам, встановленим для такої групи.

Водночас нормами пункту 291.5 статті 291 розділу XIV ПКУ визначено перелік суб'єктів господарювання, які не можуть бути платниками єдиного податку першої – третьої груп.

Згідно зі статтею 901 Цивільного кодексу України за договором про надання послуг одна сторона (виконавець) зобов'язується за завданням другої сторони (замовника) надати послугу, яка споживається в процесі вчинення певної дії або здійснення певної діяльності, а замовник зобов'язується оплатити виконавцеві зазначену послугу, якщо інше не встановлено договором.

Отже, нормами законодавства передбачено, що договір про надання послуг є складним зобов'язанням, що складається з двох зобов'язань: правовідношення, в якому виконавець повинен надати послугу, а замовник має право вимагати виконання цього обов'язку, та правовідношення, в якому замовник зобов'язаний оплатити надану послугу, а виконавець має право вимагати від замовника відповідної оплати.

Якщо фізична особа – підприємець – платник єдиного податку другої групи надає послуги відповідно до договору, яким визначено, що замовником є фізична особа, яка підписує акт виконаних робіт, але вартість виконаних послуг для фізичної особи оплачує юридична особа (громадська або неприбуткова організація), яка не є платником єдиного податку, то такий підприємець має право перебувати на другій групі платників єдиного податку за умови дотримання вимог підпункту 2 пункту 291.4 статті 291 та пункту 291.5 статті 291 розділу XIV ПКУ, тобто здійснювати діяльність з надання послуг тільки платникам єдиного податку та/або населенню.

Якщо фізична особа – підприємець – платник єдиного податку другої групи надає послуги відповідно до договору, яким визначено, що замовником є юридична особа або фізична особа – підприємець на загальній системі оподаткування, яка підписує акт виконаних робіт та оплачує вартість виконаних послуг, то такий підприємець порушує умови, передбачені ПКУ, для другої групи платників єдиного податку, але за таким підприємцем залишається право обрання третьої групи платників єдиного податку.

Водночас наголошуємо, що будь-які висновки щодо оподаткування доходів фізичних осіб можуть надаватися за результатами перевірки умов, суттєвих обставин здійснення відповідних господарських операцій та всіх первинних документів, оформленням яких вони супроводжувались.

Відповідь на питання 2:

Відповідно до підпункту «б» пункту 176.2 статті 176 розділу IV ПКУ особи, які відповідно до ПКУ мають статус податкових агентів, та платники єдиного внеску зобов'язані подавати у строки, встановлені ПКУ для податкового місяця, податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків – фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску (далі – Розрахунок), до контролюючого органу за основним місцем обліку.

Згідно з підпунктом 14.1.180 пункту 14.1 статті 14 розділу I ПКУ податковий агент щодо податку на доходи фізичних осіб – це, зокрема, самозайнята особа, яка незалежно від організаційно-правового статусу та способу оподаткування іншими податками та/або форми нарахування (виплати, надання) доходу (у грошовій або негрошовій формі) зобов'язана нараховувати, утримувати та сплачувати податок, передбачений розділом IV ПКУ, до бюджету від імені та за рахунок фізичної особи з доходів, що виплачуються такій особі, вести податковий облік, подавати податкову звітність контролюючим органам та нести відповідальність за порушення його норм в порядку, передбаченому статтею 18 розділу I та розділом IV ПКУ.

Водночас главою 2 ПКУ визначено порядок подання податкової звітності, зокрема податкова декларація, розрахунок, звіт (далі – податкова декларація) – це документ, що подається платником податків контролюючим органам у строки, встановлені законом, на підставі якого здійснюється нарахування та/або сплата грошового зобов'язання, у тому числі податкового зобов'язання або відображаються обсяги операції (операцій), доходів (прибутків), щодо яких податковим та митним законодавством передбачено звільнення платника податку від обов'язку нарахування і сплати податку і збору, чи документ, що свідчить про суми доходу, нарахованого (виплаченого) на користь платників податків – фізичних осіб, суми утриманого та/або сплаченого податку, а також суми нарахованого єдиного внеску (пункт 46.1 статті 46 розділу II ПКУ).

Крім того, відповідно до підпункту 72.1.1.1 підпункту 72.1.1 пункту 72.1 статті 72 розділу II ПКУ для інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності контролюючого органу використовується інформація, що надійшла від платників податків та податкових агентів, зокрема інформація, що міститься в податкових деклараціях, розрахунках, звітах про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації, визначеної пунктом 133.4 статті 133 розділу III ПКУ, інших звітних документах.

Згідно з пунктом 51.1 статті 51 розділу II ПКУ платники податків, у тому числі податкові агенти, платники єдиного внеску, зобов'язані подавати контролюючим органам у строки, встановлені ПКУ для податкового місяця, податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь

платників податків – фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску (далі – Розрахунок).

Форма Розрахунку і Порядок заповнення та подання податковими агентами Податкового Розрахунку, затверджено наказом Міністерства фінансів України від 13.01.2015 № 4, із змінами (далі – Порядок).

Враховуючи викладене, податковий агент у разі нарахування (виплати) доходів на користь фізичних осіб – підприємців зобов'язаний подавати контролюючому органу Розрахунок, незалежно від того, що ПКУ передбачено звільнення податкового агента від обов'язку нарахування і сплати податку і збору з зазначених доходів, за умови надання фізичною особою – підприємцем копії документів, що підтверджують його державну реєстрацію відповідно до закону як суб'єкта підприємницької діяльності, а також у разі необхідності витяг з реєстру платників єдиного податку.

Згідно з Довідником ознак доходів фізичних осіб, наведеним у додатку 2 до Порядку, дохід, виплачений самозайнятій особі, відображається податковим агентом у додатку 4ДФ до Розрахунку за ознакою доходу «157».

«Ситуація:

ФОП 3-ї групи (блогер) проводить прямі ефіри та отримує кошти на свій підприємницький рахунок через сервіс Base від Monobank. У банківській виписці зазначаються два види призначення платежу: «за підписку» та «згідно з договором еквайрингу».

Уточнено, що платежі з призначенням «за підписку» відповідають зареєстрованому КВЕД ФОП, тоді як кошти з призначенням «згідно з договором еквайрингу» фактично є «донатами» (добровільними внесками) від глядачів після проведення прямих ефірів.

Питання 1: Чи має право ФОП на підставі банківської виписки включати надходження, отримані за договором еквайрингу, до складу доходу та оподатковувати їх за ставкою 5 % єдиного податку, якщо ці кошти надійшли від проведених ефірів і були зараховані на підприємницький рахунок?

Питання 2: Чи може використання у призначенні платежу терміна «донат» бути підставою для кваліфікації таких надходжень не як доходу від підприємницької діяльності ФОП, а як доходу фізичної особи, що підлягає оподаткуванню ПДФО та військовим збором?»

Відповідь на питання 1 і 2

Правові засади застосування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності, а також справляння єдиного податку встановлені главою 1 розділу XIV ПКУ.

Відповідно до підпункту 1 пункту 292.1 статті 292 розділу XIV ПКУ доходом платника єдиного податку для фізичної особи – підприємця є дохід, отриманий протягом податкового (звітного) періоду в грошовій формі (готівковій та/або безготівковій); матеріальній або нематеріальній формі, визначеній пунктом 292.3 статті 292 розділу XIV ПКУ. При цьому до доходу не включаються отримані такою фізичною особою пасивні доходи у вигляді процентів, дивідендів, роялті, страхові виплати і відшкодування, доходи у

вигляді бюджетних грантів, а також доходи, отримані від продажу рухомого та нерухомого майна, яке належить на праві власності фізичній особі та використовується в її господарській діяльності.

Датою отримання доходу платника єдиного податку є дата надходження коштів платнику єдиного податку у грошовій (готівковій або безготівковій) формі, дата підписання платником єдиного податку акту приймання-передачі безоплатно отриманих товарів (робіт, послуг) (пункт 292.6 статті 292 розділу XIV ПКУ).

Відповідно до підпункту 14.1.36 пункту 14.1 статті 14 розділу I ПКУ господарська діяльність – це діяльність особи, що пов'язана з виробництвом (виготовленням) та/або реалізацією товарів, виконанням робіт, наданням послуг, спрямована на отримання доходу і проводиться такою особою самостійно та/або через свої відокремлені підрозділи, а також через будь-яку іншу особу, що діє на користь першої особи, зокрема за договорами комісії, доручення та агентськими договорами.

Водночас відповідно до інформації з відкритих джерел «Донат» – це благодійний внесок, дар, пожертва особи на певну потребу.

Таким чином, оскільки дохід у вигляді «Донатів», який буде надходити на розрахунковий рахунок фізичної особи – підприємця, не пов'язаний з виробництвом (виготовленням) та/або реалізацією товарів, виконанням робіт, наданням послуг таким підприємцем на користь платників податків, тобто у розумінні ПКУ не може вважатися господарською діяльністю, то такий дохід не включається до доходу фізичної особи – підприємця – платника єдиного податку, але оподатковується за загальними правилами, встановленими розділом IV ПКУ для платників податку – фізичних осіб.

Порядок оподаткування доходів фізичних осіб регулюється розділом IV ПКУ, згідно з пунктом 163.1 статті 163 розділу IV ПКУ якого передбачено, що об'єктом оподаткування резидента є, зокрема:

загальний місячний (річний) оподатковуваний дохід (підпункт 163.1.1 пункту 163.1 статті 163 розділу IV ПКУ);

іноземні доходи – доходи (прибуток), отримані з джерел за межами України (підпункт 163.1.3 пункту 163.1 статті 163 розділу IV ПКУ).

Перелік доходів, які не включаються до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податків, визначено статтею 165 розділу IV ПКУ.

Крім того, звільняються від оподаткування військовим збором доходи, які згідно з розділом IV ПКУ та підрозділом 1 розділу XX ПКУ не включаються до загального оподатковуваного доходу фізичних осіб (не підлягають оподаткуванню, оподатковуються за нульовою ставкою), крім доходів, зазначених у підпункті 165.1.36 пункту 165.1 статті 165, підпунктах 3 і 4 пункту 170.13¹ статті 170 розділу IV ПКУ та пункті 14 підрозділу 1 розділу XX ПКУ.

Разом з тим до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податку включаються, зокрема інші доходи, крім зазначених у статті

165 розділу IV ПКУ (підпункт 164.2.20 пункту 164.2 статті 164 розділу IV ПКУ).

Особливості оподаткування іноземних доходів визначено пунктом 170.11 статті 170 розділу IV ПКУ.

Згідно з пунктом 167.1 статті 167 розділу IV ПКУ ставка податку становить 18 відс. бази оподаткування щодо доходів, нарахованих (виплачених, наданих) платнику (крім випадків, визначених у пунктах 167.2 – 167.5 статті 167 розділу IV ПКУ).

Також вказаний дохід є об'єктом оподаткування військовим збором для платників, зазначених у підпункті 1 підпункту 1.1 пункту 16¹ підрозділу 10 розділу XX ПКУ (підпункт 1 підпункту 1.2 пункту 16¹ підрозділу 10 розділу XX ПКУ).

Ставка військового збору для платників, зазначених у підпункті 1 підпункту 1.1 пункту 16¹ підрозділу 10 розділу XX ПКУ, становить 5 відсотків об'єкта оподаткування, визначеного підпунктом 1 підпункту 1.2 пункту 16¹ підрозділу 10 розділу XX ПКУ (підпункт 1 підпункту 1.3 пункту 16¹ підрозділу 10 розділу XX ПКУ).

Порядок нарахування, утримання та сплати (перерахування) податку на доходи фізичних осіб та військового збору до бюджету визначено статтею 168 розділу IV ПКУ та підпункту 1.4 пункту 16¹ підрозділу 10 розділу XX ПКУ.

«Ситуація:

Підприємство придбало каску (шолом) і передало її як благодійну допомогу військовослужбовцю.

Питання: Як оподатковується вищезазначена операція у розрізі:

- 1) Податку на додану вартість (ПДВ);
- 2) Податку на прибуток підприємств - чи потрібно здійснювати податкові коригування фінансового результату до оподаткування у зв'язку з такою операцією?
- 3) Податку на доходи фізичних осіб (ПДФО) та військовий збір – як правильно відображати таку операцію у додатку 4ДФ до Податкового розрахунку?»

Відповідь на питання 1:

Якщо зазначені у ситуації каски (шоломи) виготовлені відповідно до військових стандартів або технічних умов та класифікуються у товарній підкатегорії 6506 10 80 00 згідно з УКТ ЗЕД, то на період проведення антитерористичної операції та/або здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії російської федерації, та/або запровадження воєнного стану відповідно до законодавства операція підприємства (платника ПДВ) з постачання військовослужбовцю таких касок (шоломів) підлягає звільненню від оподаткування ПДВ згідно з підпунктом 1 пункту 32 підрозділу 2 розділу XX ПКУ.

Відповідь на питання 2:

Згідно з підпунктом 134.1.1 пункту 134.1 статті 134 розділу III ПКУ об'єктом оподаткування податком на прибуток підприємств є прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці, які визначені відповідними положеннями ПКУ.

Абзацом першим підпункту 140.5.10 пункту 140.5 статті 140 розділу III ПКУ встановлено, що фінансовий результат податкового (звітного) періоду збільшується на суму перерахованої безповоротної фінансової допомоги (безоплатно наданих товарів, робіт, послуг) особам, що не є платниками податку (крім фізичних осіб, які є платниками податку на доходи фізичних осіб), платникам податку, які є пов'язаними особами (у разі якщо отримувачем фінансової допомоги (безоплатно наданих товарів, робіт, послуг) задекларовано від'ємне значення об'єкта оподаткування за податковий (звітний) рік, що передуює року, в якому отримано таку безповоротну фінансову допомогу (безоплатно надані товари, роботи, послуги), за умови що така допомога була врахована у складі витрат при визначенні фінансового результату до оподаткування), та платникам податку, які оподатковуються за ставкою 0 відсотків відповідно до пункту 44 підрозділу 4 розділу XX ПКУ, крім безповоротної фінансової допомоги (безоплатно наданих товарів, робіт, послуг), перерахованої неприбутковим організаціям, внесеним до Реєстру неприбуткових установ та організацій на дату такого перерахування коштів, передачі товарів, робіт, послуг, для яких застосовується положення підпункту 140.5.9 пункту 140.5 статті 140 розділу III ПКУ.

Отже, підприємство – платник податку на прибуток підприємств, який здійснює операцію з надання благодійної допомоги військовослужбовцю у вигляді передання каски (шолому) не коригує фінансовий результат до оподаткування на вартість такого безоплатно наданого товару такої фізичній особі, яка є платником податку на доходи фізичних осіб.

Такі операції відображаються згідно з правилами бухгалтерського обліку.

Регулювання питань методології бухгалтерського обліку та фінансової звітності здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку та аудиту, затверджує національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку в державному секторі, інші нормативно-правові акти щодо ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності (абзац перший частини другої статті 6 Закону України від 16 липня 1999 року № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» зі змінами).

Тож питання бухгалтерського обліку операцій з надання підприємством благодійної допомоги фізичній особі, яка є платником податку на доходи фізичних осіб, належать до компетенції Міністерства фінансів України.

Відповідь на питання 3:

Правове регулювання благодійної діяльності регламентовано нормами Закону України від 05 липня 2012 року № 5073-VI «Про благодійну діяльність та благодійні організації» (далі – Закон № 5073).

Статтею 1 Закону № 5073 визначено, що благодійник – це дієздатна фізична особа або юридична особа приватного права (у тому числі благодійна організація), яка добровільно здійснює один чи декілька видів благодійної діяльності.

Суб'єктами благодійної діяльності є благодійні організації, які утворені та діють відповідно до Закону № 5073, а також інші благодійники та бенефіціари (стаття 4 Закону № 5073).

Відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, регулюються ПКУ (пункт 1.1 статті 1 розділу I ПКУ).

Оподаткування доходів фізичних осіб регулюється розділом IV ПКУ, відповідно до підпункту 163.1.1 пункту 163.1 статті 163 якого об'єктом оподаткування фізичної особи - резидента є загальний місячний (річний) оподатковуваний дохід.

Перелік доходів, які не включаються до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податків, визначено статтею 165 розділу IV ПКУ.

Так, до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податків не включається сума (вартість) благодійної допомоги, яка виплачується (надається) благодійниками, у тому числі благодійниками - фізичними особами, які внесені до Реєстру волонтерів антитерористичної операції та/або здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії російської федерації, в порядку, визначеному Законом № 5073 або виплачується (надається) благодійниками, у тому числі благодійниками – фізичними особами, у порядку, визначеному Законом № 5073, на користь, зокрема:

учасників бойових дій, військовослужбовців (резервістів, військовозобов'язаних) та працівників, зазначених у абзаці другому підпункту «а» підпункту 165.1.54 пункту 165.1 статті 165 розділу IV ПКУ;

учасників бойових дій, військовослужбовців (резервістів, військовозобов'язаних) та працівників, визначених абзацом другим підпункту «в» підпункту 165.1.54 пункту 165.1 статті 165 розділу IV ПКУ.

Зазначені у підпункті 165.1.54 пункту 165.1 статті 165 розділу IV ПКУ доходи не включаються до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платників податку до 31 грудня включно року, наступного за роком, в якому завершено проведення антитерористичної операції та/або припинено або скасовано воєнний, надзвичайний стан в Україні, та/або завершено здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії російської федерації (абзац п'ятнадцятий підпункту «в» підпункту 165.1.54 пункту 165.1 статті 165 розділу IV ПКУ).

Відповідно до підпункту 1.7 пункту 16¹ підрозділу 10 розділу XX ПКУ звільняються від оподаткування збором доходи, що згідно з розділом IV ПКУ

та підрозділом 1 розділу XX ПКУ не включаються до загального оподаткованого доходу фізичних осіб (не підлягають оподаткуванню, оподатковуються за нульовою ставкою), крім доходів, зазначених у підпункті 165.1.36 пункту 165.1 статті 165, підпунктах 3 і 4 пункту 170.13¹ статті 170 розділу IV ПКУ та пункті 14 підрозділу 1 розділу XX ПКУ.

Порядок оподаткування благодійної допомоги встановлено пунктом 170.7 статті 170 розділу IV ПКУ.

Відповідно до підпункту 170.7.1 пункту 170.7 статті 170 розділу IV ПКУ для цілей оподаткування благодійна допомога поділяється на цільову та нецільову.

Цільовою є благодійна допомога, що надається під визначені умови та напрями її витрачання, а нецільовою вважається допомога, яка надається без встановлення таких умов або напрямів.

Відповідно до підпункту 170.7.8 пункту 170.7 статті 170 розділу IV ПКУ не включається до оподаткованого доходу благодійна допомога, що надається згідно з підпунктом 165.1.54 пункту 165.1 статті 165 розділу IV ПКУ у будь-якій сумі (вартості), що надається, зокрема:

платникам податку, визначеним абзацом другим підпункту «а», підпункту «б» та абзацом другим і п'ятим підпункту «в» підпункту 165.1.54 пункту 165.1 статті 165 розділу IV ПКУ, для закупівлі або у вигляді спеціальних засобів індивідуального захисту (касок, бронежилетів, виготовлених відповідно до військових стандартів), технічних засобів спостереження, лікарських засобів, засобів особистої гігієни, продуктів харчування, предметів речового забезпечення чи інших товарів (робіт, послуг) за переліком, що визначається Кабінетом Міністрів України, чи для оплати (компенсації) вартості лікарських засобів, донорських компонентів, виробів медичного призначення, технічних та інших засобів реабілітації, платних послуг з лікування (обстеження, діагностики), забезпечення виробами медичного призначення, технічними та іншими засобами реабілітації, послуг медичної реабілітації, санаторно-курортного оздоровлення (підпункт «а» підпункту 170.7.8 пункту 170.7 статті 170 розділу IV ПКУ).

Перелік засобів, товарів (робіт, послуг), сума (вартість) благодійної допомоги для закупівлі або у вигляді яких не включається до оподаткованого доходу платників податку на доходи фізичних осіб, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2016 року № 112 (далі – Перелік).

Крім того, відповідно до підпункту 170.7.3 пункту 170.7 статті 170 розділу IV ПКУ не включається до оподаткованого доходу сума нецільової благодійної допомоги, у тому числі матеріальної, що надається резидентами – юридичними або фізичними особами на користь платника податку протягом звітного податкового року сукупно у розмірі, що не перевищує суми граничного розміру доходу, визначеного згідно з абзацом першим підпункту 169.4.1 пункту 169.4 статті 169 розділу IV ПКУ, встановленого на 01 січня такого року.

Благодійник – юридична особа зазначає відомості про надані суми нецільової благодійної допомоги у податковій звітності.

У разі отримання нецільової благодійної допомоги від благодійника – фізичної чи юридичної особи платник податку зобов'язаний подати річну податкову декларацію із зазначенням її суми, якщо загальна сума отриманої нецільової благодійної допомоги протягом звітного податкового року перевищує її граничний розмір, установлений абзацом першим підпункту 169.4.1 пункту 169.4 статті 169 розділу IV ПКУ.

Відповідно до пункту 167.1 статті 167 розділу IV ПКУ ставка податку становить 18 відсотків бази оподаткування щодо доходів, нарахованих (виплачених, наданих) платнику (крім випадків, визначених у підпунктах 167.2 - 167.5 статті 167 розділу IV ПКУ).

Також вказаний дохід є об'єктом оподаткування військовим збором для платників, зазначених у підпункті 1 підпункту 1.1 пункту 16¹ підрозділу 10 розділу XX ПКУ, є доходи, визначені статтею 163 розділу IV ПКУ (підпункт 1 підпункту 1.2 пункту 16¹ підрозділу 10 розділу XX ПКУ).

Ставка військового збору становить, зокрема, для платників, зазначених у підпункті 1 підпункту 1.1 пункту 16¹ підрозділу 10 розділу XX ПКУ, – 5 відс. від об'єкта оподаткування, визначеного підпунктом 1 підпункту 1.2 пункту 16¹ підрозділу 10 розділу XX ПКУ, крім доходів, які оподатковуються за ставкою, визначеною підпунктом 4 підпункту 1.3 пункту 16¹ підрозділу 10 розділу XX ПКУ (підпункт 1 підпункту 1.3 пункту 16¹ підрозділу 10 розділу XX ПКУ).

Нарахування, утримання та сплата (перерахування) податку на доходи фізичних осіб до бюджету здійснюються у порядку, встановленому статтею 168 та підпунктом 1.4 пункту 16¹ підрозділу 10 розділу XX ПКУ.

Податковий агент, визначення якого наведено у підпункті 14.1.180 пункту 14.1 статті 14 розділу I ПКУ, що нараховує (виплачує, надає) оподатковуваний дохід на користь платника податку, зобов'язаний утримувати податок на доходи фізичних осіб та військовий збір із суми такого доходу за його рахунок використовуючи ставку податку, визначену в статті 167 розділу IV ПКУ, та ставку військового збору, визначену в підпункті 1.3 пункту 16¹ підрозділу 10 розділу XX ПКУ (підпункт 168.1.1 пункту 168.1 статті 168 розділу IV ПКУ).

Крім того, відповідно до підпункту «б» пункту 176.2 статті 176 розділу IV ПКУ особи, які відповідно до ПКУ, зокрема, мають статус податкових агентів, зобов'язані подавати у строки, встановлені ПКУ для податкового місяця, податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків – фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску, до контролюючого органу за основним місцем обліку. Такий розрахунок подається лише у разі нарахування сум зазначених доходів платнику податку – фізичній особі податковим агентом, платником єдиного внеску протягом звітного періоду. Запровадження інших форм звітності із зазначених питань не допускається.

Форма Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків – фізичних осіб, і сум утриманого з них податку,

а також сум нарахованого єдиного внеску (далі – Розрахунок) та Порядок заповнення та подання податковими агентами Податкового Розрахунку (далі – Порядок), затверджені наказом Міністерства фінансів України від 13.01.2015 № 4, зі змінами.

Відповідно до пункту 4 розділу IV Порядку в додатку 4 «Відомості про суми нарахованого доходу, утриманого та сплаченого податку на доходи фізичних осіб та військового збору» (далі – додаток 4ДФ) до Розрахунку у графі 6 «Ознака доходу» зазначається ознака доходу, наведена у розділі 1 «Довідник ознак доходів фізичних осіб» додатка 2 до Порядку.

Згідно з Довідником ознак доходів фізичних осіб, наведеного у додатку 2 до Порядку, сума нецільової благодійної допомоги, у тому числі та, що перевищує встановлений граничний розмір, відображається податковим агентом у Додатку 4ДФ до Розрахунку за ознакою доходу «169».

Враховуючи викладене, у разі якщо каска (шолом), надається юридичною особою (благодійником) військовослужбовцю як благодійна допомога, то дохід у вигляді каски (шолома) не включається для загального місячного (річного) оподаткованого доходу платника податків (військовослужбовця), тобто не оподатковується податком на доходи фізичних осіб і військовим збором. При цьому юридична особа виконує функції податкового агента лише в частині відображення зазначеного доходу у Додатку 4ДФ до Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків - фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску, незалежно від того, що вказаний дохід не включається до загального місячного (річного) оподаткованого доходу платника податків.

Водночас наголошуємо, що будь-які висновки щодо оподаткування благодійної допомоги, можуть надаватися за результатами перевірки умов, суттєвих обставин здійснення відповідних господарських операцій та всіх первинних документів, оформленням яких вони супроводжувалися.

«Ситуація:

Підприємство придбало дрони та передає їх безоплатно благодійному фонду для подальшої передачі підрозділам Збройних Сил України.

Питання 1: Як правильно скласти податкову накладну у цій ситуації: застосувати пільгу як на постачання безпілотних літальних апаратів (пп. 5 п. 32 підрозд. 2 розд. XX ПКУ) чи як на безоплатне постачання благодійній організації(п. 197.1.15 ПКУ)?

Питання 2: Чи може у податковій накладній на пільгове постачання бути зазначена ціна постачання «0» гривень, з огляду на те, що передача здійснюється безоплатно?

Питання 3: Чи необхідно відображати цю операцію у рядку 5 декларації з ПДВ та у таблиці 2 додатка Д4 до декларації з ПДВ, якщо податкова накладна буде складена за ціною «0» гривень?»

Відповідь на питання 1-3:

Якщо підприємство (платник ПДВ) здійснює безоплатне (без будь-якої грошової, матеріальної або інших видів компенсації) постачання (передачу) безпілотних літальних апаратів безпосередньо благодійній організації, утвореній і зареєстрованій відповідно до законодавства, то така операція підлягає звільненню від оподаткування ПДВ згідно з підпунктом 197.1.15 пункту 197.1 статті 197 розділу V ПКУ (за умови дотримання також інших умов, визначених у такому підпункті ПКУ).

За такою звільненою від оподаткування ПДВ операцією підприємство (платник ПДВ) зобов'язане скласти податкову накладну, оформлення якої буде залежати від інформації, наявної у первинних документах, які склалися за такою операцією.

«Ситуація:

Підприємство здійснює операцію типу «імпорт без ввезення – експорт без вивезення», тобто товар придбавається у нерезидента за межами митної території України та реалізується іншому нерезиденту без фактичного ввезення на митну територію України та без подальшого вивезення з неї.

Питання 1: Чи підлягає відображенню зазначена операція у податковій декларації з ПДВ?

Питання 2: Якщо так, то в який спосіб та у яких рядках декларації вона має бути показана?»

Відповідь на питання 1 і 2:

Відповідно до пункту 185.1 статті 185 розділу V ПКУ об'єктом оподаткування ПДВ є, зокрема, операції платників ПДВ з постачання товарів, місце постачання яких відповідно до статті 186 розділу V ПКУ розташоване на митній території України.

Згідно з пунктом 186.1 статті 186 розділу V ПКУ місцем постачання товарів, зокрема, є:

фактичне місцезнаходження товарів на момент їх постачання;

місце, де товари перебувають на час початку їх перевезення або пересилання, у разі якщо товари перевозяться або пересилаються продавцем, покупцем чи третьою особою.

Отже, якщо операції платника податку з придбання і постачання товару здійснюються за межами митної території України, а саме товар фактично не ввозиться на митну територію України та не вивозиться за її межі, то за даними операціями об'єкт оподаткування ПДВ не виникає і такі операції не підлягають відображенню у податковій декларації з ПДВ.

«Ситуація:

Підприємство-резидент здійснило експорт товару покупцю-нерезиденту. Під час приймання товару покупець виявив його пошкодження.

Сторони погодили, що ремонт товару здійснить покупець власними силами, а постачальник відшкодує йому фактичні витрати на проведення такого ремонту.

Питання 1: Чи підлягає зазначена операція оподаткуванню ПДВ?

Питання 2: Чи існують підстави для утримання податку з доходів нерезидента (податку на репатріацію) при виплаті компенсації витрат на ремонт?

Питання 3: Чи підлягають понесені витрати коригуванню на збільшення фінансового результату до оподаткування відповідно до п. 140.5.4 ПКУ, якщо контрагент-нерезидент включений до Переліку держав (територій), затвердженого постановою КМУ № 480 від 04.07.2017?»

Відповідь на питання 1:

Відповідно до пункту 185.1 статті 185 розділу V ПКУ об'єктом оподаткування ПДВ є, зокрема, операції платників ПДВ з постачання послуг, місце постачання яких відповідно до статті 186 розділу V ПКУ розташоване на митній території України.

Постачання послуг – будь-яка операція, що не є постачанням товарів, чи інша операція з передачі права на об'єкти права інтелектуальної власності та інші нематеріальні активи чи надання інших майнових прав стосовно таких об'єктів права інтелектуальної власності, а також надання послуг, що споживаються в процесі вчинення певної дії або провадження певної діяльності (підпункт 14.1.185 пункту 14.1 статті 14 ПКУ).

Місцем постачання послуг, пов'язаних з рухомим майном (зокрема, послуг із виконання ремонтних робіт і послуг із переробки сировини, а також інших робіт і послуг, що пов'язані з рухомим майном), є місце фактичного постачання таких послуг (підпункт 186.2.1 пункту 186.2 статті 186 ПКУ).

При визначенні порядку оподаткування здійснюваних ними операцій платники податку повинні керуватися одним із основних принципів бухгалтерського обліку – превалювання сутності над формою, згідно з яким операції обліковуються відповідно до їх сутності, а не лише виходячи з їх юридичної форми (найменування) (стаття 4 Закону України від 16 липня 1999 року № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»).

Таким чином, якщо нерезидент надає резиденту – платнику ПДВ послуги, пов'язані з рухомим майном (зокрема, з ремонту рухомого майна, який здійснюється за межами митної території України), то місце постачання таких послуг визначається за межами митної території України та операції з їх постачання не підпадають під об'єкт оподаткування ПДВ у розумінні пункту 185.1 статті 185 розділу V ПКУ. Отже, ПДВ за такою операцією не нараховується.

Водночас кожен конкретний випадок стосовно порядку оподаткування ПДВ операцій, що здійснюються платниками податку, має розглядатися з урахуванням усіх обставин та договірних умов таких операцій, а також первинних документів, оформленням яких вони супроводжувались.

Відповідь на питання 2:

Особливості оподаткування доходів нерезидентів визначені у пункті 141.4 статті 141 розділу III ПКУ.

Перелік доходів нерезидента із джерелом їх походження з України, що оподатковуються в порядку і за ставками, визначеними статтею 141 розділу III ПКУ, встановлено підпунктом 141.4.1 пункту 141.4 статті 141 розділу III ПКУ.

Для цілей цього пункту під доходами, отриманими нерезидентом із джерелом їх походження з України, слід розуміти, зокрема, інші доходи від провадження нерезидентом господарської діяльності на території України, крім доходів у вигляді виручки або інших видів компенсації вартості товарів, виконаних робіт, наданих послуг, переданих, виконаних, наданих резиденту (постійному представництву іншого нерезидента) від такого нерезидента, у тому числі вартості послуг із міжнародного зв'язку чи міжнародного інформаційного забезпечення (підпункт «к» підпункту 141.4.1 пункту 141.4 статті 141 розділу III ПКУ).

Відповідно до підпункту 141.4.2 пункту 141.4 статті 141 розділу III ПКУ резидент, у тому числі фізична особа - підприємець, фізична особа, яка провадить незалежну професійну діяльність, або суб'єкт господарювання (юридична особа чи фізична особа підприємець), який обрав спрощену систему оподаткування, або інший нерезидент, який провадить господарську діяльність через постійне представництво на території України, які здійснюють на користь нерезидента або уповноваженої ним особи будь-яку виплату з доходу з джерелом його походження з України, отриманого таким нерезидентом (у тому числі на рахунки нерезидента, що ведуться в національній валюті), утримують податок з таких доходів, зазначених у підпункті 141.4.1 цього пункту, за ставкою в розмірі 15 відсотків (крім доходів, зазначених у підпунктах 141.4.4 - 141.4.5 та 141.4.11 цього пункту) їх суми та за їх рахунок, що сплачується до бюджету під час такої виплати, якщо інше не передбачено положеннями міжнародних договорів України з країнами резиденції осіб, на користь яких здійснюються виплати, що набрали чинності. Вимоги цього абзацу не застосовуються до доходів нерезидентів, що отримуються ними через їх постійні представництва на території України.

Отже, виплата компенсації за ремонт пошкодженого товару, який був попередньо відвантажений нерезиденту та відремонтований власними силами покупця – нерезидента, розглядається як компенсація послуг та не підлягає оподаткуванню податком на доходи нерезидента з джерелом їх походження з України.

Відповідь на питання 3:

Підпунктом 140.5.4 пункту 140.5 статті 140 розділу III ПКУ встановлено, що платник податку на прибуток, що формує різниці, збільшує фінансовий результат до оподаткування податком на прибуток на суму 30 відсотків вартості товарів, у тому числі необоротних активів (крім активів з права користування за договорами оренди), робіт та послуг (крім операцій, зазначених у пункті 140.2 та підпункті 140.5.6 цього пункту, та операцій, визнаних контрольованими відповідно до статті 39 розділу I ПКУ), придбаних, зокрема, у нерезидентів (у тому числі пов'язаних осіб - нерезидентів), зареєстрованих у державах (на територіях), включених до переліку держав

(територій), затвердженого Кабінетом Міністрів України відповідно до підпункту 39.2.1.2 підпункту 39.2.1 пункту 39.2 статті 39 розділу I ПКУ; нерезидентів, організаційно-правова форма яких включена до переліку організаційно-правових форм, затвердженого Кабінетом Міністрів України відповідно до підпункту 39.2.1.2¹ підпункту 39.2.1 пункту 39.2 статті 39 розділу I ПКУ, які не сплачують податок на прибуток (корпоративний податок), у тому числі податок з доходів, отриманих за межами держави (території) реєстрації таких нерезидентів, та/або не є податковими резидентами держави (території), в якій вони зареєстровані як юридичні особи.

Вимоги підпункту 140.5.4 пункту 140.5 статті 140 розділу III ПКУ не застосовуються платником податку, якщо операція не є контрольованою та сума таких витрат підтверджується платником податку за цінами, визначеними за принципом «втягнутої руки» відповідно до процедури, встановленої статтею 39 розділу I ПКУ, але без подання звіту.

Контрольованими операціями, відповідно до підпункту 39.2.1.1 підпункту 39.2.1 пункту 39.2 статті 39 розділу I ПКУ, є господарські операції платника податків, що можуть впливати на об'єкт оподаткування податком на прибуток підприємств платника податків (для резидентів Дія Сіті - платників податку на особливих умовах - на фінансовий результат до оподаткування, визначений у фінансовій звітності згідно з національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку або міжнародними стандартами фінансової звітності), а саме:

а) господарські операції, що здійснюються з пов'язаними особами - нерезидентами, в тому числі у випадках, визначених підпунктом 39.2.1.5 цього підпункту;

б) зовнішньоекономічні господарські операції з продажу та/або придбання товарів та/або послуг через комісіонерів-нерезидентів;

в) господарські операції, що здійснюються з нерезидентами, зареєстрованими у державах (на територіях), включених до переліку держав (територій), затвердженого Кабінетом Міністрів України відповідно до підпункту 39.2.1.2 цього підпункту, або які є резидентами цих держав (територій);

г) господарські операції, що здійснюються з нерезидентами, організаційно-правова форма яких включена до переліку організаційно-правових форм, затвердженого Кабінетом Міністрів України відповідно до підпункту 39.2.1.2¹ цього підпункту;

г) господарські операції (у тому числі внутрішньогосподарські розрахунки), що здійснюються між нерезидентом та його постійним представництвом в Україні.

Підпунктом 39.2.1.7 підпункту 39.2.1 пункту 39.2 статті 39 розділу I ПКУ встановлено, що господарські операції, передбачені підпунктами 39.2.1.1 (крім операцій, що здійснюються між нерезидентом та його постійним представництвом в Україні) і 39.2.1.5 цього підпункту, визнаються контрольованими, якщо одночасно виконуються такі умови:

річний дохід платника податків від будь-якої діяльності, визначений за правилами бухгалтерського обліку, перевищує 150 мільйонів гривень (за вирахуванням непрямих податків) за відповідний податковий (звітний) рік;

обсяг таких господарських операцій платника податків з кожним контрагентом, визначений за правилами бухгалтерського обліку, перевищує 10 мільйонів гривень (за вирахуванням непрямих податків) за відповідний податковий (звітний) рік.

У разі якщо операції з ремонту поставлених товарів нерезиденту, здійснені нерезидентом власними силами та вартість такого ремонту відшкодована резидентом такому нерезиденту, організаційно-правова форма якого включена до Переліку організаційно-правових форм, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 04 липня 2017 року № 480 (зі змінами), або держава реєстрації нерезидента включена до Переліку держав (територій), які відповідають критеріям, установленим підпунктом 39.2.1.2 підпункту 39.2.1 пункту 39.2 статті 39 розділу I ПКУ, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 року № 1045 (зі змінами), а господарські операції платника податку з таким нерезидентом не відповідають вартісним критеріям, встановленим підпунктом 39.2.1.7 підпункту 39.2.1 пункту 39.2 статті 39 розділу I ПКУ, не підпадають під визначення контрольованих, то платник податку коригує фінансовий результат до оподаткування відповідно до вимог підпункту 140.5.4 пункту 140.5 статті 140 розділу III ПКУ.

«Ситуація: При оплаті послуг Google корпоративною платіжною картою списання коштів з картки відбулося 02.08.2025, а списання коштів з карткового рахунку – 04.08.2025.

Питання: На яку дату необхідно скласти податкову накладну при отриманні електронних послуг від нерезидента у випадку здійснення їх оплати авансом?

Відповідь на питання:

Якщо електронні послуги надаються нерезидентом (компанією Google) резиденту (юридичній особі) - платнику ПДВ, то за такою операцією резидент (юридична особа) як отримувач послуг від нерезидента зобов'язаний нарахувати податкові зобов'язання з ПДВ та скласти податкову накладну за правилом «першої події» на дату, яка визначається згідно з пунктом 187.8 статті 187 розділу V ПКУ.

При цьому, якщо за такою операцією «першою подією» є отримання авансу як оплати за електронні послуги, то нарахувати податкові зобов'язання з ПДВ та скласти податкову накладну необхідно на дату списання коштів з рахунку резидента (юридичної особи) - платника ПДВ в банку/небанківському надавачу платіжних послуг в оплату таких електронних послуг.

«Ситуація:

Платник єдиного податку (юридична особа або фізична особа-підприємець) отримує виручку в іноземній валюті від реалізації товарів (робіт,

послуг) на експорт.

Валютна виручка спочатку зараховується на розподільчий рахунок, а на наступний день або пізніше банк перераховує її на поточний валютний рахунок платника єдиного податку.

Питання: На яку дату платник єдиного податку зобов'язаний визнавати дохід для включення його до бази оподаткування єдиним податком?»

Відповідь на питання:

Згідно зі статтею 1 Закону України від 16 квітня 1991 року № 959-ХІІ «Про зовнішньоекономічну діяльність» (далі – Закон № 959) зовнішньоекономічна діяльність – це, зокрема, діяльність суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності, побудована на взаємовідносинах між ними, що має місце як на території України, так і за її межами.

Фізичні особи мають право здійснювати зовнішньоекономічну діяльність з моменту набуття ними цивільної дієздатності згідно з законами України. Фізичні особи, які мають постійне місце проживання на території України, користуються зазначеним правом, якщо вони зареєстровані як підприємці у порядку, визначеному законом (частина друга статті 5 Закону № 959).

Відносини, що виникають у сфері здійснення валютних операцій, валютного регулювання і валютного нагляду, регулюються Конституцією України, Законом України від 21 червня 2018 року № 2473-VIII «Про валюту і валютні операції» (далі – Закон № 2473), іншими законами України, а також нормативно-правовими актами Національного банку України (далі – НБУ), прийнятими відповідно до Закону № 2473.

Порядок проведення розрахунків за валютними операціями визначається Національним банком України (частина четверта статті 5 Закону № 2473).

Постановою Правління НБУ від 02 січня 2019 року № 5 затверджено Положення про заходи захисту та визначення порядку здійснення окремих операцій в іноземній валюті (далі – Положення № 5), яке визначає заходи захисту, запроваджені НБУ, порядок їх застосування (порядок здійснення валютних операцій в умовах запроваджених Положенням № 5 заходів захисту), а також порядок здійснення окремих операцій в іноземній валюті.

Відповідно до абзацу першого пункту 16 розділу I Положення № 5 розрахунки за зовнішньоекономічними операціями здійснюються виключно через рахунки в банках.

Пунктом 108 розділу X Положення № 5 передбачено, що зарахування коштів в іноземній валюті на поточні рахунки клієнтів здійснюється банками через розподільчі рахунки у визначених Положенням № 5 випадках.

За поточними рахунками в іноземній валюті суб'єктів господарювання – резидентів (юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців) здійснюються операції, що не суперечать вимогам законодавства України, уключаючи, зокрема, операції за зовнішньоекономічними контрактами (договорами, угодами) (підпункт 2 пункту 109 розділу X Положення № 5).

Правові засади застосування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності, а також справляння єдиного податку визначено главою 1 розділу XIV ПКУ.

Згідно з підпунктом 3 пункту 291.4 статті 291 розділу XIV ПКУ до платників єдиного податку, які відносяться до третьої групи, належать фізичні особи – підприємці, які не використовують працю найманих осіб або кількість осіб, які перебувають з ними у трудових відносинах, не обмежена та юридичні особи – суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми, у яких протягом календарного року обсяг доходу не перевищує 1167 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року.

Відсоткова ставка єдиного податку для платників третьої групи встановлена у розмірі 5 відс. доходу – у разі включення податку на додану вартість до складу єдиного податку (підпункт 2 пункту 293.3 статті 293 розділу XIV ПКУ).

Відповідно до підпункту 1 пункту 292.1 статті 292 розділу XIV ПКУ доходом платника єдиного податку для фізичної особи – підприємця є дохід, отриманий протягом податкового (звітного) періоду в грошовій формі (готівковій та/або безготівковій); матеріальній або нематеріальній формі, визначеній пунктом 292.3 статті 292 розділу XIV ПКУ. При цьому до доходу не включаються отримані такою фізичною особою пасивні доходи у вигляді процентів, дивідендів, роялті, страхові виплати і відшкодування, доходи у вигляді бюджетних грантів, а також доходи, отримані від продажу рухомого та нерухомого майна, яке належить на праві власності фізичній особі та використовується в її господарській діяльності.

Дохід, виражений в іноземній валюті, перераховується у гривнях за офіційним курсом гривні до іноземної валюти, встановленим НБУ на дату отримання такого доходу (пункт 292.5 статті 292 розділу XIV ПКУ).

Датою отримання доходу платника єдиного податку є дата надходження коштів платнику єдиного податку у грошовій (готівковій або безготівковій) формі, дата підписання платником єдиного податку акта приймання-передачі безоплатно отриманих товарів (робіт, послуг) (пункт 292.6 статті 292 розділу XIV ПКУ).

Враховуючи викладене, датою надходження коштів в іноземній валюті є дата зарахування банком коштів з розподільчого рахунка на відповідний поточний рахунок фізичної особи – підприємця – платника єдиного податку третьої групи. При цьому для фізичної особи – підприємця усі вартісні показники, що включаються до доходу, відображаються у національній валюті України. Показники, виражені в іноземній валюті перераховуються у національній валюті за офіційним курсом гривні до іноземних валют, встановленим Національним банком України на дату їх отримання.

При цьому, розрахунок курсової різниці, яка виникає при продажу іноземної валюти фізичної особи – підприємця, та включення такої курсової різниці до доходу платника єдиного податку, нормами ПКУ не передбачено.

«Ситуація: Щодо резидентства Дефенс-Сіті та Дія-Сіті і застосування особливих умов оподаткування податком на прибуток

Питання: У зв'язку з прийняттям Закону України № 4577 – чи може юридична особа одночасно бути і резидентом Дефенс-Сіті, і резидентом Дія-Сіті, в т.ч. платником податку на прибуток на особливих умовах?»

Відповідь на питання:

Підпунктом 76 підрозділу 10 розділу XX ПКУ встановлено, що тимчасово, до 01 січня 2036 року, але не пізніше року вступу України до Європейського Союзу, для резидентів Дефенс Сіті, передбачено звільнення від сплати податку на прибуток підприємств за умови реінвестування прибутку протягом наступного року (на створення чи переоснащення матеріально-технічної бази, збільшення обсягу виробництва, впровадження новітніх технологій тощо) та без права виплати дивідендів (крім дивідендів на користь держави).

Застосування пільгових правил оподаткування податком на прибуток підприємств, встановлених підпунктом 76 підрозділу 10 розділу XX ПКУ, допускається протягом строку застосування передбаченого звільнення від оподаткування, за умови одночасного виконання таких вимог:

- 1) платник податку має статус резидента Дефенс Сіті;
- 2) платник податку не є резидентом Дія Сіті;
- 3) платник податку не нараховує і не виплачує дивіденди (прирівняні до них платежі) на користь власників корпоративних прав, крім випадків, якщо дивіденди (прирівняні до них платежі) підлягають сплаті до державного бюджету або якщо власниками корпоративних прав є державні підприємства, установи, організації або господарські товариства, 100 відс. акцій (часток) яких належать державі або іншому господарському товариству, 100 відс. акцій (часток) якого належать державі.

Отже, юридична особа з метою пільгового оподаткування податком на прибуток підприємств не може бути одночасно резидентом Дефенс-Сіті, і резидентом Дія-Сіті, в т.ч. платником податку на прибуток на особливих умовах.